

Kapitoly z dejín Byzancie

prednáška 07

© 2003 Marek Meško

**EUROPE
DURING THE REIGN
OF CHARLEMAGNE
800 A.D.**

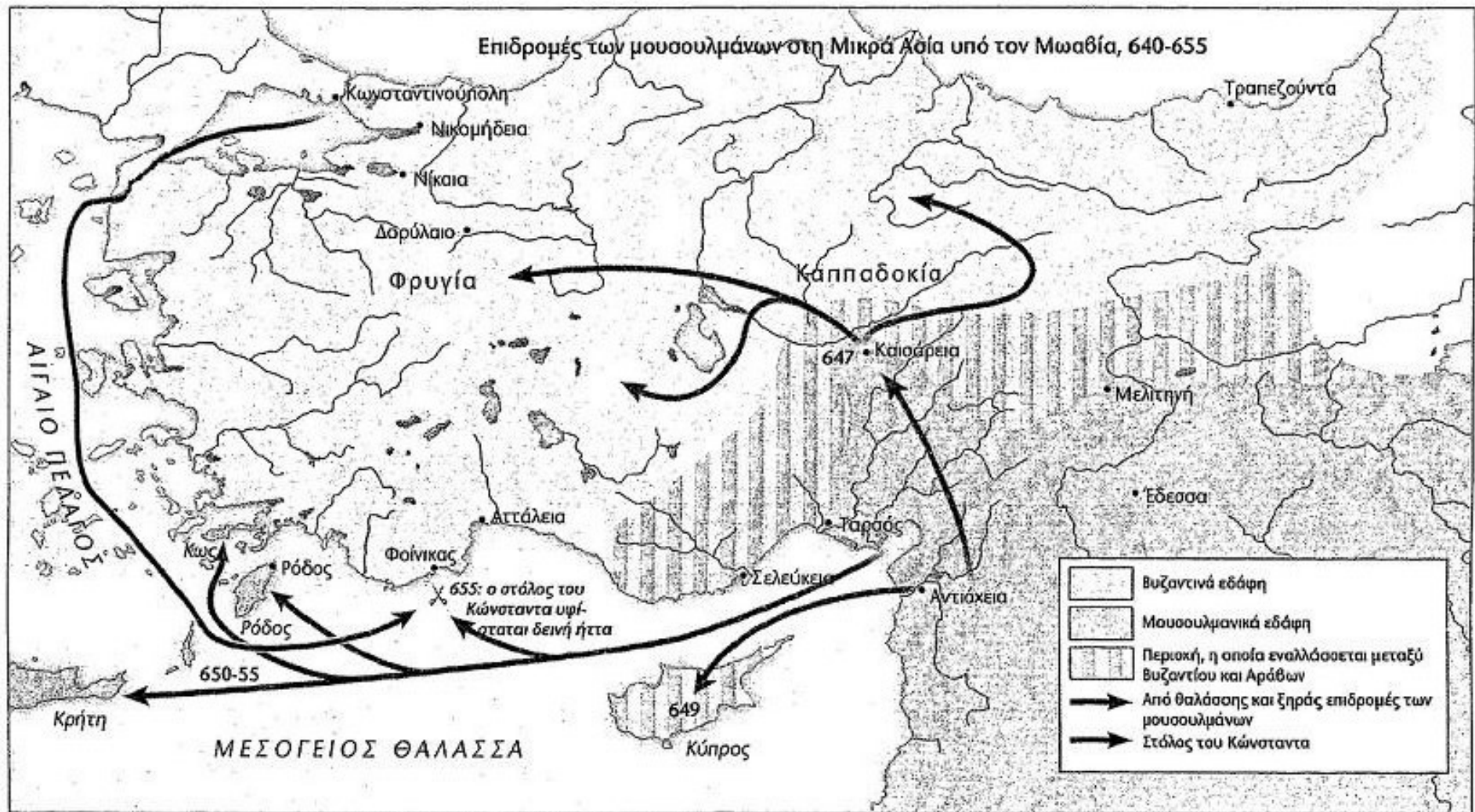

- **Konstans II. (641-668)**
 - ako posledný byzantský cisár navštívil Rím r. 663 a pápeža Vitaliána (ale už ho neprivítal ani senát, ani rímsky ľud, lebo už vlastne nejestvovali), potom sa usídlil v Syrakúzach
 - odtiaľ posilňoval loďstvo aviedol operácie proti Arabom
 - prvé diplomatické posolstvo na dvor Muáviju do Damašku -> *de facto* uznanie straty Sýrie, Palestíny a Egypta v prospech kalifátu
- **Konštantín IV. (668-685)**
 - 17-ročný pri nástupe na trón, prvorodený syn
 - vojsko sa r. 669 pokúsilo presadiť spoluvládu jeho dvoch mladších bratov Herakleia a Tibéria, ale K. sprisahanie odhalil a obom nechal odrezať nos, potom boli za spoluvládco vyhlásení jeho traja synovia
 - > presadzovanie dynastického princípu na základe práva primogenitúry

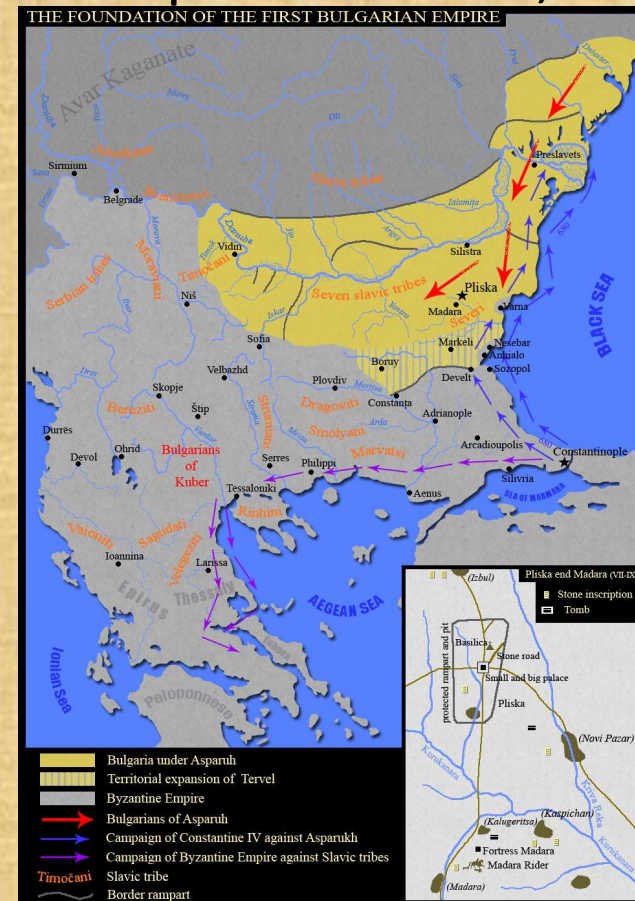
674-678 – prvé arabské obliehanie Konštantínopola

-> 678 prvá mierová zmluva s kalifátom, kalifát dokonca platil tribút

- 680 zomrel Muávija, po jeho smrti konflikty o nástupníctvo, priaznivá situácia až do 705

- Byzantínci nemohli využiť priaznivú situáciu, lebo od severu sa objavil nový nepriateľ – Bulhari (proto-Bulhari)
 - od konca 5. stor. kočovali pri Azovskom mori
 - do polovice 7. stor. Veľké Bulharsko v sev. pričiernomorí, chán Kuvrat -> spojenec Herakleia, dostal titul *patrikios* (poklad Malaja Pereščepina)
 - potom tlak Chazarov, ktorý spôsobil, že sa veľké Bulharsko rozpadlo (na 5 hôrd/skupín)
 - smerom k Dunaju išla časť Bulharov vedená Kuvratovým synom Asparuchom
 - Bulhari si podmanili miestne slovanské kmene (7 rodov a Severjane) a začali napádať Trákiu -> protiútok Konštantína IV. neúspešný 681 – vznik bulharského štátu s centrom v Pliske

- **6. ekumenický koncil v Konštantínopole (680-681)**
 - uznanie arabskej sféry vplyvu a definitívnej straty Blízkeho Východu v prospech Arabov viedlo k prehodnoteniu cirkevnej politiky a k obnoveniu stykov so Západom na báze chalkedónskej ortodoxie
 - prípravy prebiehali za prítomnosti pápežských legátov
 - > zavrhnutie *monoteletizmu* a *monoenergetizmu*
 - definitívne uzavretie kristologických sporov
 - dopracovanie záverov 5. a 6. koncilu prebehlo r. 691-692 počas koncilu „en trullo“, podľa miestnosti s kopulou v areáli cisárskeho paláca, v ktorej koncil zasadal, výraz cisárskej moci, lebo odsúdenie praktík v západnej cirkvi (otázky kvaseného a nekvaseného chleba, ako aj výpočtu Veľkej Noci, sobotňajšieho pôstu, atď.)
 - už za vlády Justiniána II. (685-695/705-711), s ktorým skončila Herakleiovská dynastia

- v rokoch 695 až 717, obdobie politickej nestability, snaha vojska a jeho veliteľov (stratégov) veľkých maloázijských *themata* (Anataloikon, Opsikion) o uzurpáciu cisárskeho trónu (Apsimar-Tiberios, Vardan-Filippikos, Artemios-Anastasios, Theodózios III.)
 - časté zmeny na tróne znamenali nulovú schopnosť štátu brániť sa, čo bolo vrcholne nebezpečné, lebo postup Arabov sa obnovil (do tohoto obdobia spadá strata Kartága a celej severnej Afriky)
 - > r. 717 uskutočnil prevrat *stratégos ton Anatolikon* Leon, pochádzal zo severosýrskeho mesta Germanikeia (dnes Kahramanmaraş v Turecku)
 - zakladateľ sýrskej (izaurijskej) dynastie
 - podarilo sa mu odvrátiť druhý útok Arabov vedený Maslamom (kalif Sulejman), ktorý prebiehal v rokoch 717-718, uzavrel spojenectvo s Bulharmi (chán Tervel)
 - v roku 720 upevnil svoju moc tým, že jeho syn Konštantín V. bol vyhlásený za spoluvládcu
 - > nové zákony – Ekloga (726)
 - > *ikonoklasmus* (726-730)

